ISSN 0320–2372. ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ. 2019. Випуск 132. С. 45–56
INOZEMNA PHILOLOGIA. 2019. Issue 132. P. 45–56

УДК 811.11 DOI: http://dx.doi.org/10.30970/fpl.2019.132.2921

СЛОВОТВІРНІ СУФІКСИ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ-ІМЕННИКІВ ПРИКОРДОННОЇ СФЕРИ

Олена Янковець

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012
alena_kaflevska@ukr.net

У статті проаналізовано продуктивність англійських словотвірних суфіксів, які утворюють терміни-іменники прикордонної сфери. З'ясовано, що англійські терміни-іменники прикордонної сфери характеризуються продуктивністю афіксального способу словотворення, який є підвидом морфологічного способу. Встановлено, що одним із найпродуктивніших способів іменникового словотвору є суфіксальний спосіб. Суфікс володіє семантичною функцію і може відображати належність деривату до певної семантичної групи. Виявлено семантичні груп відповідно до значення, якого набувають похідні терміни-іменники, приєднуючи суфікси до похідної основи. Проаналізовано продуктивність дієслівних, іменникових і прикметникових основ при утворенні похідних іменників. Встановлена відсоткова відповідність різних видів словотвірних моделей при утворенні прикордонних похідних термінів-іменників прикордонної сфери.

Ключові слова: термін, прикордонна сфера, похідний, суфікс, модель.

Вступ. На цьому етапі розвитку всіх галузей наук в умовах стрімкого прогресу інформаційного суспільства виникає нагальна потреба відобразити різноманітні поняття сьогодення англійською мовою – однією з найважливіших мов світової спільноти. Англійська мова є офіційною мовою низки міжнародних організацій: Європейського Союзу, Ради Європи, НАТО, ООН та інших. Становлення і розвиток термінологічної лексики, семантична структура термінів перебувають у центрі уваги лінгвістів і фахівців багатьох суміжних галузей. Кожна наука прагне максимально впорядкувати термінологію, якою вона користується, і, встановивши співвідносність між словом і термінованим поняттям, досягти максимальної точності й лаконічності кожного терміна. Англійська мова є міжнародною мовою науки, техніки, політики, культури та науки, і саме тому її роль як інструментарію міжнародного спілкування постійно зростає. Термінологічна лексика займає важливе місце в словниковому складі англійської мови [3]. Використання стандартизованої термінології допомагає зробити спілкування між фахівцями більш ефективними. Досліджуючи терміносистему будь-якої галузі знань, необхідно охарактеризувати її особливості, так-як термінологія – це інструмент комунікації у цій сфері, тобто запорука успішного спілкування. У нашому дослідженні ми визначаємо термін прикордонної сфери як одиницю найменування понять прикордонної галузі, створену штучно, взяту з природної мови чи запозиченуз суміжних галузей, з якою співвідноситься певне поняття і яка співвідноситься

© Янковець О., 2019

з іншими найменуваннями в цій області та утворює разом з ними термінологічну систему. Одним із аспектів дослідження структурних особливостей термінологічних лексем є визначення продуктивних способів словотвору. Мета нашої роботи полягає у дослідженні продуктивності суфіксального словотвору англійських термінів-іменників, які належать до прикордонної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Словотвірні іменні суфікси перебували в центрі уваги таких зарубіжних учених, як І. Плаг (Німеччина) [27], В. Адамс (Великобританія) [17], Дж. Уолкер (Франція) [30], Ю. Рузаїт (Литва) [29], Л. Бауер (Нова Зеландія) [19], А. Маммадзаде (Азербайджан) [25]. Проблеми становлення, семантики, деривації та тенденції розвитку фахової лексики вивчали й вітчизняні дослідники, зокрема Т. Кияк, А. Д'яков, З. Куделько.[2] Дослідники розглядають суфікси як один із найпродуктивніших засобів утворення іменника та окреслюють той факт, що іменні суфікси часто використовують для утворення абстрактних іменників від дієслів, прикметників та іменників. Такі абстрактні іменники можуть позначати дії, результати дій чи інші споріднені поняття, а також властивості, якості тощо. Особливо детально терміносистему прикордонної сфери розглядали Л. Цвяк (на матеріалі німецької мови) [15], Т. Правдун [8] і О. Герасімова [1] (на матеріалі англійської мови), які присвятили свої дослідженням особливостям утворення, функціонування та перекладу термінів, які належать до прикордонної сфери.

Методологія дослідження. Матеріалом дослідження стали словотвірні морфеми, виокремлені шляхом словотвірного аналізу термінологічних одиниць прикордонної сфери. Дані термінологічні одиниці були виявлені шляхом загальної вибірки, опираючись на аналіз звітних матеріалів Європейського агентства з охорони зовнішніх кордонів країн-членів Європейського Союзу "FRONTEX" [21], Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні "EUBAM" [18, 25], Уніфікованої програми підготовки прикордонників Європейського Союзу (Common Core Curriculum), Інструкції з підготовки офіцерів Берегової Охорони США [24], а також методичних рекомендацій щодо врегулювання ситуації з потоком мігрантів та біженців в аеропортах Європи [22]. Словотвірний аналіз – комплексна методика встановлення механізму творення слова та його місця у словниковій підсистемі мови; передбачає вияв зв'язку похідності, тобто твірної основи, словотворчого форманта, словотвірного значення, способу словотворення та словотвірного типу. Словотвірний аналіз слова ґрунтується на словотвірному моделюванні та полягає у виявленні та дослідженні синхронних словотвірних зв'язків у межах певної лексичної одиниці. Словотвірний аналіз ефективно застосовується для з'ясування структури похідних термінів прикордонної сфери та для визначення основних моделей термінотворення та їх продуктивності.

Результати дослідження та їхнє обґрунтування. Термін як одиниця терміносистеми важко піддається однозначному визначенню. Існує велика кількість дефініцій терміна, що пояснюється відмінністю поглядів на вивчення цього питання [6, 9, 13]. Термін як одиниця терміносистеми володіє сукупністю ознак та функцій. На думку науковців В. Лейчика [[5, с. 63-69], О. Ріби [10, с. 21], Л. Фурсової [14, с. 167] до основних ознак терміна належать системність, точність, прагнення до однозначності (або відносна

однозначність), відносна незалежність від контексту, наявність чіткої дефініції, функційна усталеність, конвенціональність, офіційність, стандартизованість, лаконічність, сувора нормативність, стилістична нейтральність, відсутність експресивності, коректність, обмежена сфера використання, приналежність до лінгвістичного поля, мотивованість та деривативність. Серед функцій терміна найголовнішими є п'ять: номінативна, сигніфікативна, дефінітивна, прагматична та комунікативна [5, с. 63–69].

З метою забезпечення функціональності та структурованості терміносистем термін повинен відповідати низці вимог: системності, однозначності у межах однієї терміносистеми, незалежним від контексту, точним, логічним, по можливості – коротким і стислим, умотивованим, експресивно та стилістично нейтральним, милозвучним, узгодженим з мовними нормами [11:546].

Англійські термінологічні одиниці прикордонної сфери володіють основними ознаками терміну: системність, однозначність, точність, логічність, влучність, експресивна та стилістична нейтральність та узгодженість з мовними нормами.

Існують різні підходи до класифікації способів термінотворення в англійській мові. Зокрема, О. Турчак виділяє чотири способи словотвору: морфологічний, морфолого-синтаксичний, лексико-синтаксичний та лексико-семантичний.[12, с. 248]. Т. Кияк, відповідно, розглядає три шляхи формування термінів: надання статусу термінів загальновживаним лексичним одиницям рідної мови, утворення термінів шляхом запозичення з інших мов та запозичення одиниць з інших наукових сфер [2, с. 9–10]. У нашому дослідженні ми аналізуємо три основних способи творення англійських термінологічних одиниць прикордонної сфери: морфологічний (куди належать афіксальний спосіб, словоскладання та абревіація), синтаксичний (утворення дво-, трьох- та полікомпонентних словосполучень) та семантичний (вторинна номінація, термінологізація та метафора).

Морфологічний спосіб словотвору – це побудова нових термінів за рахунок внутрішніх ресурсів; утворення похідних слів (дериватів) від наявних термінів або від загальнолексичних одиниць [2, с. 107]. Морфологічний спосіб творення прикордонних термінів полягає у термінотворенні за допомогою зміни частин слова. Він має декілька підвидів: афіксація *(demarcation, violator, smuggler, invalid*), словоскладання (*checkpoint, database)*, абревіація (*EUVID, EUBAM*) та змішаний (*anti-human-smuggling, line-throwing*). Афіксація, відповідно, поділяється на префіксальний (*non-genuine*), суфіксальний (*deportation*) та префіксально-суфіксальний (*immigration*) вид словотвору.

Синтаксичний тип словотвору охоплює формування дво- (*alcohol smuggling, ethanol smuggling*), трьох- (*law enforcement officer*, *fraudulently altered passport*) та полікомпонентних (*national border service provisions, technical means of vehicle recognition*) словосполучень.

Семантичний спосіб термінотворення дослідники також називають *вторинною номінацією*, тобто "використання вже наявних у мові номінативних засобів у новій для них функції – найменування" [7, с. 161]. Таким чином, з виникненням нових понять слова для їх номінації відбираються із загального вжитку і їм приписуються нові, додаткові або спеціальні значення. Деякі слова запозичуються з інших галузей, і в

нових галузях вони отримують нові або пов'язані значення [26, с. 9]. Прикладами семантичного способу словотвору є такі терміни прикордонної сфери вжитку: *crime investigation, ombudsperson* – запозичені з юридичної сфери, *insignia, chain of command* – з військової сфери.

У нашій роботі ми розглядаємо підвид морфологічного словотвору термінів – афіксальний спосіб творення похідних англійських термінів-іменників, а саме – суфіксальний. У сучасній англійській мові суфіксальний спосіб творення нових слів є продуктивним. Похідні термінологічні одиниці мають надзвичайно розгалужену систему цих морфем. Суфіксальний спосіб полягає в поєднанні суфікса ономасіологічної бази з ономасіологічною ознакою з метою формального вираження належності деривата до певної категорії (атрибутивності, предметності, процесуальності) та вираження конкретного словотвірного значення. Словотвірні значення суфіксів можуть диференціюватися в межах ономасіологічної категорії за семантичним наповненням дериватів, до складу яких вони входять [15, с. 304].

Суфіксація – це утворення слів за допомогою суфіксів. Суфікси зазвичай змінюють лексичне значення основи та переносять слова в іншу частину мови. Однак є суфікси, які не переносять слова з однієї частини мови в іншу, але такий суфікс зазвичай переносить слово в іншу смислову групу, наприклад, конкретний іменник стає абстрактним [23]. Серед англійських термінів прикордонної сфери суфіксація є характерною для утворення похідних іменників та прикметників, тоді як префіксація характерна для утворення дієслів. Прикладами суфіксації утворення іменника є такі лексеми: *deportation*, *endorsement, authenticity.* Прикладами дієприкметникових суфіксів є лексичні одиниці: *coastal, fugitive, ethnic.* Щодо дієслів, то такий вид словотворення є менш продуктивним. Прикладами дієслів, утворених за допомогою суфіксації, є дієслова *to laminate, to qualify, to verify* тощо.

Суфіксальний словотвір термінів характеризується семантичними змінами, які виражаються за допомогою доданих до мотивувальної основи формальних показників – суфіксів, що відображають основні відмінні ознаки похідного слова. Суфікс має семантичне навантаження, яке впливає на новотвір. Найбільш продуктивними іменниковими суфіксами в англійській мові є: *-er, -ist, -or, -ar,-ee, -ian, -age,- ure,- ance*, *-ence, -dom, -hood, -ship, -sion*/*-tion, -ment, -ness, -ace, -age, -al, -ant, -ent, -ary, -ory, -ry, -ese, -ess, -ity, -ty, -en, -on, -cy, -ry, -ue, -ing [30].*

Лексичний аналіз матеріалу дослідження показав, що терміносистема прикордонної сфери характеризується активним вживанням лексем, утворених суфіксами, з огляду на це першочергове завдання нашого дослідження полягає у дослідженні продуктивних моделей суфіксального словотвору. Було з'ясовано, що суфікси, котрі через ті чи інші обставини виявляються найзручнішими для побудови термінів, запозичуються здебільшого з загального морфемного фонду. Деякі суфікси при цьому трапляються лише у фахових термінах, а в загальновживаній мові їх не використовують (наприклад, suffix *–ee*: *detainee* and *deportee*).

Здійснений аналіз 1120 сторінок тексту уможливив виявлення 35 суфіксальних морфем, за допомогою яких було утворено 185 термінів-іменників прикордонної сфери. Найбільш продуктивні суфікси подано в табл. 1:

ISSN 0320–2372. ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ. 2019. Випуск 132

Таблиця 1

Розподіл суфіксів за частотою їх словотвірного потенціалу

Суфікс	Кількість вживань	Приклад
-ion	33 (16.4%)	*palpation, pollution, protection*
-ment	17 (9.5%)	*detachment, endorsement, shipment*
-er	16 (9.0%)	*commander, commissioner, examiner*
-ity	13 (6.4%)	*authenticity, ethnicity, identity*
-ance	9 (4.8%)	*allowance, assistance, compliance*
-ation	8 (4.3%)	*application, mobilization, verification*
-ant	5 (2.7%)	*applicant, migrant, militant*
-or	5 (2.7%)	*detector, sector, visitor*
- ist	5 (2.7%)	*reservist, separatist, terrorist*
-y	4 (2.1%)	*security, strategy, territory*
-ure	4 (2.1%)	*departure, seizure, signature*
-al	4 (2.1%)	*individual, national, refusal*
-ness	3 (1.6%)	*business, fitness, readiness*
-ee	3 (1.6%):	*deportee, detainee, refugee*
-ty	3 (1.6%)	*liberty, safety, responsibility*
-ian	3 (1.6%)	*electrician, technician, civilian*
-ence	2 (1.2 %)	*occurrence, residence*
-age	2 (1.2%)	*buoyage, package*
-ism	2 (1.2%)	*mechanism, terrorism*

По одному разу використовуються суфікси *–ent (resident), -en (children), -on (comparison), -ory(territory), -ary (itinerary), -ics (electronics), -ise (expertise),- dom (freedom), -ia (guardia), -ship (leadership), -ery (machinery), -ce (offence), -cy (consistency),- ry (ministry), -ue (technique), - ial (official)*. Робимо висновок про малопродуктивність цих афіксів при утворенні термінів-іменників.

Семантичний аналіз термінів-іменників прикордонної сфери засвідчив, що словотвірним суфіксам в англійській мові властиве певне денотативне значення, за допомогою якого утворений термін набуває нових семантичних ознак. Проаналізувавши іменникові суфікси в межах цієї терміносистеми, ми запропонували поділити лексеми на такі семантичні групи:

1. Суфікси, що означають дію, стан або абстрактні поняття у сфері прикордонної справи. До цієї групи належать суфікси суфікси *-tion, -ion*, а також суфікс *–ism*: *aviation, confirmation, deportation, mechanism, terrorism;*

2. Суфікси *-er, -or, -ist*, які вказують на виконавця певної дії, професію в галузі охорони та захисту кордонів, а також виражають належність особи до певної професії (в нашому випадку – прикордонної сфери) чи сфери діяльності: *commander, gunner machinist, reservist.*

3. Суфікси *-ing* та *-ment,* які формують іменники від дієслів *і* означають дії прикордонників, результат цих дій, процес, матеріал або продукт: *embossing* (*emboss*), *endorsement (*від *endorse*);

ISSN 0320–2372. ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ. 2019. Випуск 132

4. Суфікси *-ity, -ty* та *-ness*, які утворюють іменники від прикметників та означають певну якість документа, а також стан, що передається відповідним прикметником: *authenticity* (від *authentic*), *hostility* (від *hostile*), *legality* (від *legal*), *business (busy), fitness (fit).*

4. Суфікси *-ance* та *-ence, -ity* і *-ty*, які утворюють терміни-іменники, що означають стан або якість певного прикордонного поняття: *allowance*, *compliance, authenticity*.

5. Суфікси *-ant, -ent*, що формують іменники і позначають певну особу, яка бере участь у процесі перетину кордону: *applicant, migrant, resident*. Пасивний суб'єкт дії у процесах, пов'язаних з прикордонною діяльністю, передається за допомогою суфікса *-ee: deportee, detainee, refugee*.

Таблиця 2

Кількісний розподіл моделей суфіксального словотвору

Дієслівна основа			
Словотвірна модель	Кількість вживань	Словотвірна модель	Кількість вживань
V + ion	30	V + ment	17
V + tion	14	V + er	12
V + ance	9	V + ation	8
V + or	4	V+ant	4
V + ity	4	V + ure	3
V + al	3	V + ee	3
V+ure	3	V + ist	2
V + ence	2	V + y	1
V + ent	1	V + son	1
V + ia	1	V + ce	1
V+ age	1	V + ice	1
V + ency	1	V + ive	1
Прикметникова основа			
Adj + ity	13	Adj + ness	3
Adj + ian	3	Adj + y	3
Adj + ce	2	Adj + ty	2
Adj + ice	1	Adj + dom	1
Adj + ue	1	Adj + ist	1
Adj + er	1		
Іменникова основа			
N+y	6	N+er	3
N+ion	3	N+ry	2
N+ist	2	N+ism	2
N+al	1	N+ise	1
N+ial	1	N+r	1
N+ship	1	N+ity	1
N+age	1	N+ren	1
N+ics	1	N+ic	1
N+ant	1	N+or	1

ISSN 0320–2372. ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ. 2019. Випуск 132

Отже, денотативне значення словотвірних суфіксів фіксується у відповідних похідних лексемах, часто зумовлюючи перехід лексеми-терміна з однієї частини мови в іншу, і, як результат, в іншу семантичну групу. Ми виявили п'ять семантичних груп відповідно до значення, якого набувають похідні іменники. Терміни-іменники позначають активний чи пасивний суб'єкт дії, саму дію або її наслідок, стан, якість, процес, матеріал або продукт.

Емпірична вибірка термінів прикордонної сфери показала, що словотвірні іменникові суфікси мають властивість приєднуватися до основи дієслова, прикметника та іменника. Утворення похідних термінів-іменників відбувається за словотвірними моделями, узагальненими за частотою вживань у табл. 2:

Підрахунки термінів-іменників, що утворилися від дієслівної, прикметникової, іменникової основ із додаванням суфіксів, фіксують такі кількості: віддієслівна – 124 одиниці, відприкметникова – 31 одиниця, відіменникова – 30 одиниць. Отже, найвищу продуктивність морфологічного суфіксального словотвору проявляє дієслово, яке має властивість приєднувати іменникові суфікси за двадцятьма трьома словотвірними моделями (67 %). Прикметники та іменники мають фактично однакову словотвірну продуктивність (17 % та 16 % відповідно).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Здійснений лексичний, семантичний і словотвірний аналіз іменників-термінів прикордонної сфери свідчить про продуктивність суфіксального способу словотвору для лексем досліджуваної галузі. Він є підвидом афіксального способу морфологічного словотвору. Робимо висновок, що суфіксальний спосіб творення термінів – це спосіб утворення нових термінологічних одиниць за рахунок внутрішніх ресурсів англійської мови; утворення похідних термінів від наявних термінів або від загальнолексичних одиниць зі зміною семантики слова завдяки чітким семантичним ознакам суфіксів.

За допомогою суфіксального словотвору було утворено 185 термінів-іменників, які належать до терміносистеми прикордонної сфери, що становить приблизно 40 % англійських похідних одноосновних термінів. Суфікси володіють власною семантикою і тому мають властивість зумовлювати перехід термінологічних лексем в іншу частину мови та в іншу семантичну групу.

У процесі аналізу іменникових суфіксів терміносистеми прикордонної сфери виявлено п'ять семантичних груп відповідно до значення, якого набувають похідні терміни-іменники, приєднуючи суфікси. Такі терміни-іменники позначають активний чи пасивний суб'єкт дії, саму дію або її наслідок, стан, якість, процес, матеріал або продукт.

Простеживши тенденцію англійського словотвору прикордонної сфери, нам вдалося виявити 52 продуктивні моделі утворення похідних термінів-іменників, найпродуктивнішою з яких виявилася комбінація віддієслівної основи та іменникових суфіксів. Саме таких моделей виявлено 23, найпродуктивнішою з яких є додавання суфіксу *–ion* до дієслівної основи для позначення абстрактних понять у прикордонній сфері. Характерною рисою суфіксального словотвору є контраст між трьома видами словотвору: віддієслівні основи володіють у чотири рази вищою продуктивністю, ніж прикметникові чи іменникові. Іменникові та прикметникові основи проявляють однаковий рівень продуктивності.

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізуванні термінів-іменників, утворених префіксальним та префіксально-суфіксальним способом, а також у аналізі термінологічних одиниць прикордонної сфери, які належать до інших частин мови.

Список використаної літератури

1. Герасимова О. М. Особливості перекладу термінів (на прикладі прикордонного дискурсу) / О. М. Герасимова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. – 2016. – № 22. – С.180– 182.
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С. Д'яков А.С., Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – К. : Вид. дім "КМ Academia", 2000. – 218 с.
3. Дорошенко С. Українська термінологія нафтогазової промисловості: становлення і розвиток : [моногр.]. – Полтава : Видавництво ПолтНТУ. 2013. – 139 с.
4. Колосова С. О. Формування англійської термінології індустрії моди / С. О. Колосова, С. В. Радецька // Наукові записки. Серія "Філологічні науки" (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – № 1. – 260 с.
5. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / В. М. Лейчик. – Изд. 3-е. – М. : Издательство ЛКИ, 2007. – 256 с.
6. Павлова О. Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки (до проблеми класифікації спеціальної лексики) / О. Павлова // Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка". Серія "Проблеми української термінології". – Л., 2008. – № 620. – С. 49–54.
7. Панько Т. І. Українське термінознавство: [підруч] / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.
8. Правдун Т. О. Особливості репрезентацій лексико-семантичної групи "прикордонник" в українській та англійській мовах: структурно семантичний та семантико-стилістичний аналіз / Т. О. Правдун // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Філологічна. – 2013. – № 39. – С. 196–200.
9. Раєвська Н. М. English lexicology. – Київ: Головне видавництво видавничого об'єднання "Вища школа", 1991. – 302 с.
10. Ріба О. М. Німецька фахова мова нафтової промисловості: структурно-семантичні та функціональні особливості : дис... канд. філол. наук: 10.02.04 – германські мови / О. М. Ріба. – Івано-франківський національно-технічний університет нафти і газу. – Івано-Франківськ, 2010. – 296 с.
11. Телешун К. О. Термінологічна лексика в структурі турецької фахової мови торгівлі / К. О. Телешун / Мовні і концептуальні картини світу. – 2015. – № 51. – С. 544 – 550. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2015_51_80
12. Турчак О. М. Особливості словотвору економічної термінології / О. М. Турчак // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія "Філологічні науки". – 2016. – № 2 (12). – С. 247–252.
13. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): Для институтов и факультетов иностр. языков. Учеб. пособие. 5-е изд. / А. В. Федоров. – М. : ООО "Издательский Дом «ФИЛОЛОГИЯ ТРИ»", 2002. – 416 с.
14. Фурсова Л. І. Проблема функціональних особливостей терміна / Л. І. Фурсова // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2001. – № 8. – С. 167–171.
15. Цвяк Л. В. Сучасна прикордонна термінологія: особливості утворення та перекладу / Л. В. Цвяк // Сучасні дослідження з іноземної філології. – 2013. – № 11. – С. 357–365.

16. Цимбал Н. Л. Антонімічні відношення в термінології органічної хімії / Н. Л. Цимбал // Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць. – К., 1998. – С. 188–192.
17. Adams V. Complex Words in English / V. Adams. – Harlow : Pearson Education/Longman, 2001. – DOI: 10.1017/S1360674303211060.
18. Annual Report. 1 December 2012 – 30 November 2013. European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine. – Access mode : http://eubam.org/wp-content/uploads/2015/11/ Report_2013_ENGL-.pdf.
19. Bauer L. The Function of Word-Formation and the Inflection-Derivation Distinction / L. Bauer // In H. Aertsen, M. Hannay & R. Lyall (eds), Words in their Places. A Festschrift for J. Lachlan Mackenzie. – Amsterdam : Vrije Universiteit, 2004. – P. 283–292.
20. Cabré T. M.. Terminology: Theory, Methods, and Applications / T. M. Cabré // Ed. J. C. Sager. Transl. J. A. DeCesaris. – Amsterdam : John Benjamins Publishing, 1999. – DOI: 10.7202/004006ar.
21. Frontex. Common Core Curriculum. EU Border Guard Basic Training. – Warsaw: Frontex, 2017. – DOI:10.2819/829367//.
22. Fundamental Rights at Airports: Border Checks at Five International Airports in the European Union. – Luxembourg : Publications office of the European Union, 2014. DOI:10.2811/68358
23. Keneshbekov D. Word-Formation: Suffixation. – Access mode : https://www.academia.edu/19814282/Word-Formation_Suffixation.
24. Krietemeyer G. E. The Coast Guardsman's Manual. 8th ed. / G. E. Krietemeyer. – Naval Institute Press, 1991.
25. Mammadzade A. F. Lexical Features of English Military Discourse / A. F. Mammadzade // Bulletin of Zaporizhzhia University. – Philological Sciences. – 2013. – № 1. – P. 139–141. –Access mode : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2013_1_31).
26. Pearson J. Terms in Context / J. Pearson. – Amsterdam : John Benjamins, 1998. – DOI: 10.1075/scl.1.
27. Plag I. Word-Formation in English (2nd edition) / I. Plag. – Cambridge : Cambridge University Press, 2018. – DOI: 10.1017/9781316771402.
28. Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2016 on a Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code), OJ L 77, 23.3. – 2016. – P. 1–52.
29. Ruzaitė J. Studying Word-Formation in English. A Resource Book / J. Ruzaitė. – Kaunas : Vytautas Magnus University Publishing House. – 80 p.
30. Walker J. Double -er Suffixation in English: Morphological, Phonological and Sociolinguistic Reflections / J. Walker // Journal on English Lexicology. Lexicology & Phonology. – 2009. – HS 1.

Список використаних джерел

31. Науковий блог. Національний університет "Острозька академія" [Електронний ресурс]. – Access mode *:* https://nub.oa.edu.ua/2013/morfolohichni-sposoby-slovotvoru-v-suchasnij-anhlijskij-movi/

References

1. Herasymova O. M. Osoblyvosti perekladu terminiv (na prykladi prykordonnoho dyskursu) [Peculiarities of Term Translation (on Examples of Border Guard Discourse)] / O. M. Herasymova // Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. –Ser.: Filolohiia. – 2016. – № 22. – S. 180–182.
2. Diakov A. Osnovy terminotvorennia: semantychni ta sotsiolingvistychni aspekty [Fundamentals of Term Formation: Semantic and Sociolinguistic Aspects] / A. Diakov, T. Kyiak, Z. Kudelko. – Kyiv : Publishing House "KM Academia", 2000. – 218 s.
3. Doroshenko S. Ukrainska terminolohiia naftohazovoi promyslovosti: stanovlennia i rozvytok [Ukrainian Terminology of Oil and Gas Industry: Formation and Development] / S. Doroshenko. – Poltava : Vydavnytstvo PoltNTU, 2013. – 139 s.
4. Kolosova S.O. Formuvannia anhliiskoi terminolohii industrii mody [Formation of English Terminology of Fashion Industry] / S. O. Kolosova, S. V. Radetska // Naukovi zapysky. Seriia "Filolohichni nauky" (Nizhynskyi derzhavnyi universytet imeni Mykoly Hoholia). – Nizhyn: NDU im. M. Hoholia, 2016. – № 1. – 260 s.
5. Lejchik V. M. Terminovedenie: predmet, metody, struktura [Terminology: Subject, Methods, Structure. 3d ed.] / V. M. Lejchik. – Moscow: Izdatelstvo LKI, 2007. – 256 s.
6. Pavlova O. Terminy, profesionalizmy i nomenklaturni znaky (do problemy klasyfikatsii spetsialnoi leksyky) [Terms, Professionalisms and Nomenclature Signs (to the problem of special vocabulary classification)] / O. Pavlova // Visnyk Nats. un-tu "Lvivska politekhnika". Seriia "Problemy ukrainskoi terminolohii". – Lviv, 2008. – № 620. – S. 49–54.
7. Panko T. I. Ukrainske terminoznavstvo: pidruch [Ukrainian Terminology: Textbook] / T. I. Panko, I. M. Kochan, H. P. Matsiuk. – Lviv : Svit, 1994. – 216 s.
8. Pravdun T. O. Osoblyvosti reprezentatsii leksyko-semantychnoi hrupy "prykordonnyk" v ukrainskii ta anhliiskii movakh: strukturno semantychnyi ta semantyko-stylistychnyi analiz [Peculiarities of Representations of Borderguard Lexical-Semantic Group in Ukrainian and English: Structural, Semantic and Stylistic Analysis] / T. O. Pravdun // Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"]. Ser. : Filolohichna, 2013. – 39. – S.196–200.
9. Raievska N. M. English Lexicology/ N. M. Raievska. – Kyiv: Holovne vydavnytstvo vydavnychoho obiednannia "Vyshcha shkola", 1991. – 302 s.
10. Riba O. M. Nimetska fakhova mova naftovoi promyslovosti: strukturno-semantychni ta funktsionalni osoblyvosti [German Language of Petroleum Industry for Specific Purposes: Structural-Semantic and Functional Peculiarities] / O. M. Riba : dys... kand. filol. nauk: 10.02.04 – Germanic Languages. – Ivano-Frankivsk, 2010. – 296 s.
11. Teleshun K. O. Terminolohichna leksyka v strukturi turetskoi fakhovoi movy torhivli [Terminological Vocabulary in the Structure of Turkish Professional Language of Trade] / K. O. Teleshun // Movni i kontseptualni kartyny svitu. – 2015. – № 51. – S. 544– 550. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2015_51_80
12. Turchak O. M. Osoblyvosti slovotvoru ekonomichnoi terminolohii [Word-Formation Features of Economic Terminology] / O. M. Turchak // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia "Filolohichni nauky". – 2016. – 2 (12). – S. 247–252.
13. Fedorov A. V. Osnovy obshej teorii perevoda (lingvisticheskie problemy): Dlya institutov i fakultetov inostr. yazykov [Fundamentals of General Theory of Translation (Linguistic Problems): For Institutes and Faculties of foreign languages] / A. V. Fedorov. – 5th ed. – Moscow : OOO "Izdatelskij Dom «FILOLOGIYA TRI»", 2002. – 416 s.
14. Fursova L. I. Problema funktsionalnykh osoblyvostei termina [The problem of term functional features] / L. I. Fursova // Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. – 2001. – № 8. – S. 167–171.

15. Tsviak L. V. Suchasna prykordonna terminolohiia: osoblyvosti utvorennia ta perekladu [Modern Border Guard Terminology: Peculiarities of Formation and Translation] / L. V. Tsviak // Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii. – 2013. –№ 11. – S. 357–365.
16. Tsymbal N. L. Antonimichni vidnoshennia v terminolohii orhanichnoi khimii [Antonymic Correlations in the Terminology of Organic Chemistry] / N. L. Tsymbal // Ukrainska terminolohiia i suchasnist: zbirnyk naukovykh prats. – Kyiv,1998. – S. 188– 192.
17. Adams V. Complex Words in English / V. Adams. – Harlow : Pearson Education/Longman, 2001. – DOI: 10.1017/S1360674303211060.
18. Annual Report. 1 December 2012 – 30 November 2013. European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine. – Access mode : http://eubam.org/wp-content/uploads/2015/11/ Report_2013_ENGL-.pdf.
19. Bauer L. The Function of Word-Formation and the Inflection-Derivation Distinction / L. Bauer // In H. Aertsen, M. Hannay & R. Lyall (eds), Words in their Places. A Festschrift for J. Lachlan Mackenzie. – Amsterdam : Vrije Universiteit, 2004. – P. 283–292.
20. Cabré T. M.. Terminology: Theory, Methods, and Applications / T. M. Cabré // Ed. J. C. Sager. Transl. J. A. DeCesaris. – Amsterdam : John Benjamins Publishing, 1999. – DOI: 10.7202/004006ar.
21. Frontex. Common Core Curriculum. EU Border Guard Basic Training. – Warsaw: Frontex, 2017. – DOI:10.2819/829367//.
22. Fundamental Rights at Airports: Border Checks at Five International Airports in the European Union. – Luxembourg : Publications office of the European Union, 2014. DOI:10.2811/68358
23. Keneshbekov D. Word-Formation: Suffixation. – Access mode : https://www.academia.edu/19814282/Word-Formation_Suffixation.
24. Krietemeyer G. E. The Coast Guardsman's Manual. 8th ed. / G. E. Krietemeyer. – Naval Institute Press, 1991.
25. Mammadzade A. F. Lexical Features of English Military Discourse / A. F. Mammadzade // Bulletin of Zaporizhzhia University. – Philological Sciences. – 2013. – № 1. – P. 139-141. – Access mode : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2013_1_31).
26. Pearson J. Terms in Context / J. Pearson. – Amsterdam : John Benjamins, 1998. – DOI: 10.1075/scl.1.
27. Plag I. Word-Formation in English (2nd edition) / I. Plag. – Cambridge : Cambridge University Press, 2018. – DOI: 10.1017/9781316771402.
28. Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2016 on a Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code), OJ L 77, 23.3. – 2016. – P. 1–52.
29. Ruzaitė J. Studying Word-Formation in English. A Resource Book / J. Ruzaitė. – Kaunas : Vytautas Magnus University Publishing House. – 80 p.
30. Walker J. Double -er Suffixation in English: Morphological, Phonological and Sociolinguistic Reflections / J. Walker // Journal on English Lexicology. Lexicology & Phonology. – 2009. – HS 1.

Sources

31. Naukovyi blog. Natsionalnyi universytet "Ostrozka akademiya" [Electronic resource] – Access mode *: https://naub.oa.edu.ua/2013/morfolohichni-sposoby-slovotvoru-v-suchasnij-anhlijskij-movi/*

Стаття надійшла до редколегії 25.10.2019
Прийнята до друку 22.11.2019

ISSN 0320–2372. ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ. 2019. Випуск 132

WORD FORMING SUFFIXES OF THE ENGLISH BORDER GUARD TERMS

Olena Yankovets

Yurii Fedkovych Chernivtsi National University,
2, Kotsubynskogo Str., Chernivtsi, Ukraine, 58012
alena_kaflevska@ukr.net

The article analyzes the performance of English word-forming suffixes that form border guard noun terms. It has been found that the affixed word-forming method, which is a subspecies of the morphological method, is highly productive while forming nominal terminological units. The suffix has a semantic function and may reflect the fact that a derivative term belongs to a particular lexical-semantic group. Semantic groups have been identified according to the meaning derived by derivative noun terms by attaching suffixes to the derivative base. The performance of verb, noun, and adjective bases in the formation of derivative nouns has been compared. The percent correspondence of different types of word-forming models at formation of the derivative terms-nouns is established. Judging by the lexical, semantic and word-forming analysis of the nouns-terms of the border sphere, the performance of the suffix method of word-formation for the lexemes of the studied branch is the highest. The suffixal way of creating terms is a productive way of forming new terminological units at the expense of the internal resources of the English language; the derivation of derivative terms from existing terms or from lexical units can cause the change in the semantics of a word due to the clear semantic features of the suffixes. With the help of suffix word formation, 185 noun terms belonging to the border guard term system were formed, which is approximately 40% of English border guard nouns-derivatives of monosyllabic terms. Suffixes have their own semantics and therefore have the ability to cause the transfer of terminological lexemes to another part of the language and to another lexical-semantic group. In the course of analyzing the noun suffixes of the border guard term system, five semantic groups have been identified according to the meaning derived by the derivative noun terms joining the suffixes. Such nouns refer to the active or passive subject of action, the action itself or its consequence, condition, quality, process, material or product. Following the tendency of the English border guard word-formation, we were able to identify 52 productive models for the derivation of derivative noun terms, the most productive of which was the combination of the verb-base and noun suffixes (23 patterns), the most productive of which is the addition of the *–ion* suffix to a verbal basis for the designation of abstract concepts in the field of frontier study. A characteristic feature of suffix word formation is the contrast between the three types of word formation: the verbal bases have four time higher performance than the adjective or noun ones. Nouns and adjectives show the same level of productivity.

Key words: term, border guard sphere, derivative, suffix, model.